

Tak jak je to s tím křtem v Duchu?

Je smutné, že mnohá nádherná a vznešená témata křesťany nejednou rozdělují. V dobách reformace byla Večeře Páně, kterou náš Pán a Spasitel Ježíš Kristus ustanovil jako znamení jednoty svých učedníků, předmětem náboženských válek a tedy prakticky dokladem, že ti, kteří tyto války vedou, jeho učedníky patrně nejsou. Díky Bohu, že se mezi křesťany dnes náboženské války již nevedou. Přesto spory nad mnohými tématy vedly i v nedávné době k velké hořkosti a nezřídka i vzájemnému osočování.

Jednou z těchto otázek je i otázka křtu v Duchu svatém (nebo křtu Duchem svatým, jak raději říkají jiní).

V Písmu se přitom termín „křest Duchem svatým“ nebo „křest v Duchu svatém“ nevyskytuje. O křtu v Duchu svatém mluví pouze Jan Křtitel, když o Pánu Ježíši Kristu prorokuje: „...On vás bude křtít v Duchu Svatém a v ohni“ (Mt 3,11 = Lk 3,16). I druzí dva evangelisté, Marek a Jan, tuto epizodu zaznamenávají (Mk 1,8; Jan 1,33), nepodávají ale zprávu o křtu v ohni – zaznamenávají pouze slova o křtu, či přesněji řečeno o křtění v Duchu svatém.

Někteří křesťané se pokoušeli celou otázku „křtu v Duchu“ bagatelizovat poukazem na skutečnost, že tento termín se ani ve své slovesné podobě, jak ji známe z úst Jana Křtitele, ani v žádné jiné, nevyskytuje mezi slovy Ježíšovými a rovněž apoštol Pavel se k němu nikdy nevyjadřuje. Pokud jde ovšem o popis události křtu v Duchu (a tento popis ovšem není, to nutno přiznat, teologickou reflexí), pak s tím se setkáváme vícekrát v knize Skutků apoštolských. Někteří poukazovali na to, že kniha Skutků apoštolských ovšem není kniha teologická, jakou je kupříkladu epištola Římanům, a proto bychom ji neměli příliš používat při teologické argumentaci.

Tento poslední argument ovšem nikterak přijmout nemohu. Věřím v inspirovanost celého Pisma, tedy Starého i Nového zákona, tedy evangelií, skutků, epištol i Zjevení.

Proti argumentu, že o křtění Duchem svatým mluví pouze Jan Křtitel, nikoli Pán Ježíš nebo Pavel, lze postavit skutečnost, že o něm na druhé

straně mluví bez výjimky všechna evangelia. Pokud četnost výskytu nějakého termínu v Písmu něco znamená, pak musíme čtverou zmínku o křtění v Duchu svatém vzít vážně.

Nyní se zastavme u skutečnosti, že argumentace v otázce křtu v duchu svatém se do velké míry točí kolem různých událostí, popsaných v knize Skutků apoštolských. Jak už bylo naznačeno, Skutky apoštolské skutečně nejsou primárně teologickou reflexí (což ovšem neznamena, že teologii neobsahují); jsou spíše *knihou příběhů*.

Mám dobrý důvod, proč to chci zdůraznit hned na počátku tohoto svého spisku. Ano, kniha Skutků obsahuje několik příběhů, v nichž se setkáváme s realitou toho, čemu mnozí říkají *křest v Duchu svatém*. Je to příběh vylití Ducha na apoštoly a jejich blízké (Sk 2), křest Samařanů (Sk 8), křest pohanů v domě Kornéliově (Sk 10) a křest dvanácti učedníků nedaleko Efezu (Sk 19).

Tyto příběhy mají některé prvky společné – budeme se jimi ještě podrobně zabývat později – ale na druhé straně v nich nacházíme závažné odlišnosti. Lidé se stále znovu snaží z těchto příběhů vypreparovat nějaký „správný postup“, tyto příběhy se však tomuto přístupu stále jaksí vzpírají. Pokusím se vysvětlit, proč.

Bible je zvláštní kniha. Není to pouze kniha Božích sdělení (tak se tváří Korán). Není to rozhodně kniha pouček, přestože nám skýtá mnoho poučení. Nebudeme však chybovat, řekneme-li, že je to kniha příběhů. Tím nejzákladnějším příběhem je příběh Ježíše Krista, který je ovšem součástí velkého příběhu, příběhu vztahu mezi Bohem a člověkem. Věřím, že autorem Písma je Bůh, je to ale zvláštní autor. Je to autor, který vypráví příběh, do nějž vstupuje a v němž hraje hlavní roli. Už proto je tak nesnadno rozhodnout, jak to s tím Božím autorstvím je. Liberálové budou zdůrazňovat, že Bibli psali lidé a že je to kniha lidských svědectví o Božím jednání. Svým způsobem mají pravdu – v Bibli jsou gramatické chyby a stylistické neobratnosti Boha co by autora nehodné. Ortodoxní křesťané budou zdůrazňovat, že Bible je inspirovaná; že její pisatelé byli vedeni Duchem svatým. A mají pravdu. Ti lidé, kteří dělali třeba i gramatické chyby a v ledasčem se mohli mýlit, psali z popudu Ducha svatého věci, které je přesahovaly, a nám zůstane do konce věků tajemstvím, do jaké míry chápali hloubku a dosah všeho toho, o čem psali. Jen si vezměte třeba Davidovy

žalmy. Mnohé z nich mají hned několikeré naplnění. U některých si klademe otázku: O kom je to víc, o Davidovi, nebo o Kristu?

Inspirace je stejným tajemstvím jako inkarnace. Podceňovat roli Ducha svatého co by autora Písma je podobné jako dělat z Božího Syna pouhého člověka. A přece se Boží Syn člověkem stal, a to dokonce člověkem poníženým, a Duch svatý si používal lidi, jejichž znalosti byly omezené.

Nechci ale k jedné kontroverzní otázce, tedy k otázce po křtu v Duchu svatém, přidávat další. Vraťme se k tomu, že Bible je kniha Příběhu a kniha příběhů. Jednotlivé příběhy Písma mají smysl jedině ve světle Velkého Příběhu.¹ Podobně je tomu s námi. Náš osobní příběh má smysl jen ve světle Velkého Příběhu, ba jen jako jeho součást.

Obraťme se nyní k příběhu Ježíše Krista a všimějme si konkrétně jeho vztahu s Duchem svatým.

Ježíš Kristus na této zemi

Bible nám něco odhaluje, nicméně neodhaluje vše. Pokud ji čteme pozorně, všímáme si jednak toho, co v ní je, jednak toho, co v ní není. Co dělal Bůh před stvořením světa? Jak dlouho před stvořením člověka padl Satan? Máme dny stvoření chápat symbolicky, nebo reálně? Jaká doba uplynula mezi stvořením zvířat a stvořením člověka? Je někde jinde ve vesmíru život? To jsou jen některé otázky, které nás napadají a než v Písmu odpověď nenacházíme. (Jsou sice patrně lidé, kteří tvrdí, že přinejmenším na některé z těchto otázek odpovědi znají. Právě jejich jistota na mě ale působí nedůvěryhodně.)

Ke klasickému křesťanskému učení patří preexistence Kristova – tedy víra, že Kristus existoval ještě před Stvořením světa. ***Amen, amen, pravím vám, dříve než byl Abraham, já jsem*** (Jan 8,58).² V Písmu není žádné pojednání o tom, co Kristus před Stvořením světa dělal, jakkoli by nás to zajímalo.

Priznám se, že jsem přesvědčen o správnosti klasického křesťanského učení o Boží Trojici. Tedy o tom, že jediný Bůh existuje ve třech osobách – jako Bůh Otec, Bůh Syn a Bůh Duch svatý. Účelem tohoto spisku není existenci Boží Trojice dokazovat. Pro poctivost musím tuto skutečnost zmínit, protože

se nějakým způsobem dotýká vztahu mezi Synem a Duchem – a rovněž vztahu mezi Duchem a námi.

1 Za pochopení tohoto pojmu vděčím zejména Johnu Eldredgovi a Brentu Curtisovi – Viz jejich kniha Na cestě, Návrat domů, 2005.

2 Z tohoto místa sice nelze logicky odvodit, že Kristus existoval před stvořením – pouze, že existoval před Abrahamem. Nicméně veškerá ortodoxní teologie s preexistencí Kristovou počítá – právem.